

ZA NAŠO DECO

Novo leto.

Novo leto
je sinoči k meni
splavalo,
ljubo, nežno se je
nasmihavalo.
S cvetjem bisernim
me je obsulo,
lahno, prav na lahno
nadalje je odplulo. —
V jutru zažarele
so na oknu cvetke,
cvetke tako lepe — a ledene.

Otrokovo voščilo na novo leto.

Predragi mi starši, preteklo je leto
in troje Vam danes podam kot voščilo:
Najprej naj bo zdravje in dolgo življe-
nje,
potem naj Vam Bogec dodeli vse to,
za kar ga prosite, če Vam je v korist.
In tretje voščilo? Ne veste ga sami?
Glasi se: Ostanem naj vedno
Vaš otrok, ki v srčni ljubezni
ga v molitev vklepate žarko!

Dobra ženica.

Ob velikem jezeru je bilo mestece,
precej samotno, a v prav ugodni legi.
Bilo je pozimi in sneg je pokrival vso
pokrajino na okoli. Mestni prebivalci
so nestrpno čakali, da pokrije jezero le-
dena skorja, ker so tedaj imeli vsako
leto na ledu veliko slavnost. Topovski
strelji so naznanjali, da je led dosti de-
bel in staro in mlado se je zbralo ob
obali. Postavili so tudi šotore, iz ka-
terih se je kmalu razlegala vesela god-
ba. Na jezeru pa je bilo vse polno ljudi,
nekateri so se drsali, drugi vozili v sa-
neh in tako je potekel popoldan in me-
sec je obseval na večer veselo družbo.
Zdaj je pravo veselje še le začelo.

Prav malo ljudi je bilo ostalo v me-
stu. Med njimi je bila stara ženica, ki
radi boleznimi ni mogla iz postelje. Ker

pa je stala njena hišica na majhni vi-
šini, je videla skozi okno prav lepo na
ledeno gladino. Ko je bilo proti večeru,
je zapazila tam daleč v ozadju jezera
majhne oblačke, ki so se polagoma dvi-
gali. Takoj jo je prijel groza; kajti
njen rajni mož je bil ribič in mnogo-
krat jo je opozoril na tiste oblačke, iz
katerih se je prav naglo razvil vihar.
Ker pa celo jezero radi svoje razsežno-
sti ni bilo zamrznjeno, je našel v ta-
kih trenutkih vihar v vodi toliko opo-
re, da so potem razburkani valovi raz-
dejali ledeno skorjo v ostalem delu je-
zera. Vse to je stara ženica dobro vede-
la in s strahom je gledala, kako so se
oblaki širili. Izračunala si je, da mora
za kake pol ure vihar početi s svojim
divjanjem. Klicala in jadikovala je
kolikor je mogla, ali nikogar ni bilo v
hiši, sosedje pa so bili vsi na ledu. Ni-
hče je ni čul. Čimdalje večji so postajali
oblaki in temnejši. Še malo časa in vi-
har je bil tu.

Tedaj je ženica zbrala svoje slabe mo-
či. Z velikanskim naporom je zlezla iz
postelje in od tam do peči. Našla je še
nekaj žerjavice in to je vrgla v posteljo
slamo. Potem pa je hitela, kolikor
je mogla, iz sobe. Hiša je bila kmalu v
plamenih in odsev so videli daleč po
jezeru. Takoj so prihiteli v divjem be-
gu vsi ljudje z leda proti mestecu. Že
je tudi pričel vihar, nebo se je zatemni-
lo, ledena skorja je jela pokati in ko-
maj je zadnji stopil na kopno, je vihar-
jeva sila pretrgala ledeno ploščo ter jo
zdrobila na drobne kosce. Tako je re-
šila ženica celo mesto in je drage volje
žrtvovala svoje imetje za blagor me-
ščanov.

Premišljevanje ob novem letu.

Včasih je dobro, če se človek ozre na-
zaj na svoje življenje, da vidi, kaj je
storil dobrega in slabega, pa tudi, kaj
je dobrega opustil. Letos naj se bavi-
mo na novega leta dan nekoliko z mno-
ženjem.

Nič se v človeškem življenju lažje ne
pozabi kakor množenje, čeprav mu je

bil človek v šoli morda jako vešč. In
vendar se v šoli učimo za življenje in
prava modrost ni v znanju, ampak v pa-
metni in modri uporabi pridobljenega
znanja.

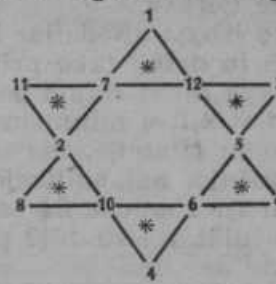
Nekdo na primer izda na dan samo
dva dinarja po nepotrebnem. Marsikdo,
ki mu tistih dveh dinarjev ni žal, ju
izda in meni, da pač to ni dosti. Ali v
enem letu je to 700 dinarjev, v 10 letih
7000 in in v 30 letih 21.000 dinarjev za-
vrženega denarja in to je pač že mno-
go. —

Kdo drug si misli, da more na dan
zabiti dve uri v brezdelju ter se hrabri
dan za dnevom, da za enkrat to lahko
opravičuje. To se pomnoži na leto na
okoli 700 ur, v 30 letih pa na 21.000 ur
ali okoli 900 izgubljenih dni itak krat-
kega življenja. To je še več kot 21.000
dinarjev.

Zemlja ima v obsegu kakih 40.000
kilometrov ali 10.000 ur hoda. To je dol-
ga pot. Če bi pa bilo mogoče hoditi v
ravni črti in če bi kdo prehodil vsak
dan po eno uro, bi lahko bil v trideset-
tem letu zopet doma. Iz tega vidimo,
kako daleč bi dospel človek, če bi za
kak pameten posel porabil vsak dan
samo eno uro, in še dalje, če bi porabil
vse dni za to, da bi postal boljši in po-
polnejši ter bi tako storil dobro sebi in
svojcem. Kdor pa nikoli ne začne, ta tu-
di nikoli ne konča, in komu ni malo za
enkrat dovolj, ta ne bo nikoli vedel,
kako se pride polagoma do mnovega.

Te misli naj nam gredo po glavi na
novega leta dan in čez leto dni si dajmo
račun, koliko so koristile, če smo jih
prav izvršili.

Rešitev uganke z nagrado.

Revolucija je zavirala več dni železniški pro-
met in Nemci so se morali udati v usodo čaka-
nja v pristanišču. Deseti dan po prihodu na me-
hikanska tla je bilo žrebanje državne loterije.
Paul je zadel sedmi dobitnik in z njim 10 tisoč dol-
larjev. Denar je lepo spravil v žep in se je ukrcal
na motorno ladjo, s katero se je bil pripeljal in
ki se je vračala zopet nazaj v Hamburg. Ni sedel
kot bogataš v kabino I. razreda, ampak je vstopil
v službo pomožnega mehanika.

Po preteku nekaj let so zapustili še ostali
Berlinčani vedno nemirno Mehiko in se vrnili v
Nemčijo, ki si je že bila opomogla nekoliko od
po vojni ji naloženih odškodninskih bremen.

Ko so kot dolarski Mehikanci veseljačili po
berlinskih ulicah, so zagledali nad največjim
podjetjem napis: Avtomobili — motorna kolesa
— popravljavnica — šola za šoferje — Paul
Ehmke.

Razveselili so se svoječasnega mehikan-
skega izseljenca, katerega je objela dolarska sre-
ča, predno se je sploh pognal za njo.

Še bolj so bili presenečeni, ko jim je pokazal
Paul po ogledu imetja in ogromnega podjetja
svojo blago ter ljubko soprogo, v kateri so spoz-
nali znanko — milijonarko Elzo. Zvedeli so tu-

di njeno usodo, ki ni bila po ločitvi na morju
tako roznata kakor Pavlova. V mestu Cristobal
ob Panama kanalu sta se naselila v najlepšem
hotelu z možem, da bi počakala nekaj dni na
parnik, ki bi ju naj popeljal v Chile v uživanje
milijonskega in milijonskega imetja. Ko sta se
necega dne zibala v pogovorih o zlati dobi bo-
dočnosti, so obstopili ameriški policisti Dona
Manuela Mazariegos in ga zaprli z njo vred. Po
več dnevih strogega preiskovalnega zapora so jej
sporočili, da je njen spremljevalec ter sopro-
g prosluli mednarodni vlomilec in trgovec z dekle-
ti. Tudi njo je zvalil seboj, da bi jo prodal za
drag denar kje v Južni Ameriki, kjer je posre-
dovanje roke pravice precej dvomljivo. Nje ne
bi bili izpustili tako hitro, da se ni za njo zavzel
nemški konzul iz mesta Balboa. Na njegovo po-
sredovanje so jej odprli vrata zapora in jo iz-
gnali iz območja Panama kanala. Slučajno jo je
vzela nemška ladja »Teutonija« za pomivalno
posodo brezplačno na krov in jo pripeljala v
Hamburg. Iz Hamburga je krenila v Berlin, kjer
je dobila Pavla, ki jo je rad in iz hvaležnosti
poročil, ker je pripomogla njemu ter sebi z enim
podarjenim dolarjem do danes res milijonskega
in z delavnostjo upravljanega premoženja!

Pravilno je povedal. Nek kmetič, ki se je rad po-
hvalil, da je on v hiši gospodar, je prišel dobre volje
z družbo na svoj dom. Žena ga je pozdravila na ta
način, da mu je vrgla lonc v glavo. »Tako možje,
je rekel kmet: »Zdaj pa mi povej, če ni res, da gre
v moji hiši vse po moji glavi!«
Ponočnjak v mestu: »Blagor polžem, ki jim ni treba
ključa od hiše!«

teh prestankih napne baje hudi duh vse sile, da bi pogubil mrliča. Da se to prepreči, pihajo godci z vso silo v instrumente in listki kar dežijo. K jami si hudi duh ne upa. V grob se mrlič položi brez posebnih obredov. Po pretoku nekoliko časa kosti zopet izkopljejo ter jih shranijo v ilovnate

posode. Naposled se vsi ostanki umrlega zberejo v mali grobček (kripta), ki ima podobno podkovo. Na vratih se napravi napis. Takoj ali predno se položijo ostanki k večnemu počitku, prižgejo sorodniki pri grobu dve baklji.

Iz preteklosti vladarja sovjetske Rusije.

Mož, ki strahuje tačas sovjetsko Rusijo, Stalin, je človek posebnega kova. Novodobni ruski pisatelj A. M. Aldanov, ki vsekako živi v Parizu, ne v domovini, piše o njem:

Stalin je najpomembnejši, nesporno daleč najpomembnejši cele Ljeningove garde. Stalinova vest je obtežena s krvjo kakor nobenega drugega sodobnega človeka, izvzemši Zinovjeva. Za Stalina ni samo tuje življenje ne vredno enega samega vinarja, marveč ne ceni više niti svojega lastnega življenja — v tem se ostro razlikuje od mnogih drugih boljševikov.

Kakor večina današnjih diktatorjev, je Stalin revnega pokolenja. V svoji mladosti je prestal težko šolo revščine in pomanjkanja. Odrasel je med tifliško (mesto Tiflis v Kavkaziji) sodrgo in se navzel njene surovosti.

Svojo politično pot je začel Stalin v tifliškem semenišču, kamor ga je bil dal oče, da bi se pripravil na duhovski poklic. 19-letnega so izključili iz semenišča kot nezanesljivega. Kot komunist je bil šestkrat izgnan v Sibirijo, a je vselej po kratkem času zopet ušel. Značilno je, zaradi kakšnih »zločinov« je policija izganjala Stalina. Enkrat so mu očitali, da je sodeloval pri majski proslavi, drugič se je udeležil kakih pouličnih demonstracij, tretjič je izdajal prepovedane knjige, četrtič je uprizoril štrajk v Rotschildovih tovarnah v Batumu in podobno.

V tem pa je imel Stalin vse druge stvari na vesti, o katerih se policiji niti sanjalo ni. Bil ni nič manj in nič več nego vrhovni poglavar kavkaških političnih roparjev. Največje njegovo podjetje je bilo naslednje:

Dne 13. junija 1907 ob pol 11. dopoldne sta prejela blagajnik tifliške podružnice

Ruske državne banke, Kurdjunov in prvi knjigovodja Golovjev iz Moskve četrtilijona rubljev. Denar sta osebno prevzela na pošti in sedla z njim v kočijo. Njunemu vozu je sledil drug voz z oboroženimi stražami. Oba voza je spremljala četa vojakov na konjih. Ko je prvi voz došel v notranje mesto in so prvi kozaki zavili z Erivanskega trga na Sololaško cesto, je s strehe Sumbatove palače padla bomba in se razletela, da so na kilometer daleč popokale sve šipe v oknih. Istočasno je bilo proti kozakom vrženih več bomb z obojestranskih hodnikov. Nastala je strašna zmeda; Kurdjunova in Golovjeva je vrglo z voza, nad 50 drugih oseb je bilo ubitih in ranjenik. Kaj se je v tej zmedi zgodilo z denarjem, nihče ni vedel in policija ni v tej stvari nikogar aretirala. Danes pa je znano, da je ta drzni roparski napad organiziral Stalin ter da je denar uropal njegov pomočnik Kamo. Denar so za prvi hip skrili v stanovanju — ravnatelja kavkaškega vremensko opazovalnega urada.

Stalin ni nikak »sijajen« govornik niti pisatelj in si tega po vsej priliki tudi ne domišlja. Toda diktatorskega rokodelstva je nad vse vešč. Tista smer, ki se je od začetka drži, da bi se polastil gospodstva nad stranko, je bila očitno prava. Seveda pa tudi mesto vrhovnega poglavarja komunistične stranke ne utegne biti vselej dosmrtno. A če ima človek srečo, tudi vloga opozicijskega poglavarja ni preslaba. »Samo mrtvi se ne vračajo...«

Vendar je v današnji Rusiji vreme le preveč nezanesljivo in izpremenljivo in Stalin se nedvomno zaveda, da bi njegovi pristaši ob prvi priliki z razvitimi zastavami prešli v Trockijev tabor; strahovalec Rusije si svojega lastnega konca ni svest.

Ženska v vohunski službi.

»Najnevarnejša žena v Evropi. Posluhuje se različnih imen. Mednarodnega pokolenja, 28 let stara, privlačna, izredno umna; obvlada več jezikov. Velik talent za spletke. Iz revščine in gorja je postala komunistinja. Sovjetski poglavarji jo izredno cenijo. V zvezi je z vsemi znanimi komunisti v Evropi. Pospešuje revolucionarno gibanje v mnogih deželah. Vohuni za Moskvo. Obenem je v službi neke druge države. Na Angleškem je bila zaradi potvorbe potnega lista obsojena na dva meseca ječe in potem izgnana.«

To je kratek posnetek poročila bivšega uradnika na Scotland Yardu v Londonu o Katarini Gussfeld. Iz poročila samega nekaj značilnih podrobnosti:

To je najbolj zvita in najbolj prekanjena oseba, ki sem jo srečal v dolgih letih moje službe; skrivnostna žena in eden največjih sovražnikov človeške družbe. Prvič in zadnjič sem jo videl pred kazenskim sodiščem Old Bally, meseca maja 1927.

Večina v javnosti znanih ženskih zločincev je bila obdarovana z veliko osebno privlačnostjo. Ali so bile lepe ali pa je njih osebnost izžarevala čuden, tuj čar, ki je deloval na njihove žrtve kakor strup. Na vsak način so bili ženski čari njihova glavna moč. Pri Katarini Gussfeld je to drugače.

Ta žena ni lepa in o ženskih čarih se pri njej ne da govoriti. Dasi ne ravno nelepa in še manj naravnost grda, vendar odbija. Tedaj je bila 28 let stara, srednje postave, odločilnih, zelo izrazitih potez v obrazu. Kar je posebno bodlo v oči, je bil izraz zagrenjenosti in neizprosnega sovražnega zaničevanja, kar je dajalo celji osebnosti nekaj temnega, groznega.

V poteku razprave je kazala ves čas največjo mirnost in ravnodušnost in ni trenila z očesom tudi tedaj, ko je sodnik proglasil razsodbo: dva meseca ječe in nato izgon iz dežele. Še nikoli ni-

Ko so leta 1665. slovesno kronali cesarja Leopolda I. za ogrskega kralja, je ta slovesno prisegel, da bo upravljal Ogrsko in Hrvatsko v smislu določil, ki velé, da se mora držati kralj pri izvrševanju ogrskih poslov samo Ogrov, pri hrvatskih pa samo Hrvatov.

Te prisege pa cesar ni držal; ne samo da ni branil Ogrske in Hrvatske, onemogočil je celo njeno samoobrano.

Ker avstrijski dvor ni izpolnjeval obljube, se tudi Ogrri in Hrvatje niso smatrali za obvezane, držati se obljub.

Tako sta bila nezadovoljna oba naroda; iz nezadovoljstva je nastalo ter vedno bolj naraščalo stremljenje, da se odpravijo te neznosne razmere.

Smele načrte so zasnovali zarotniki, hoteli so spraviti ljudstvo tostran in onstran Donave na noge, vpasti v Moravsko, se združiti s Poljsko, tudi Štajerska, Koroška in Kranjska naj bi se dvignile; pogajali so se tudi s Francijo in Turčijo.

Toda kmalu so zarotniki morali uvideti, da so osamljeni, kajti na Poljskem je bil izvoljen za kralja Mihael Wisnavický namesto princa Conti, ki se je zavzemal za stvar zarotnikov; a tudi francoski kralj Ludovik XIV. se je začel umikati Og-

rom in Hrvatom, ker ni imel od njih pričakovati toliko, kolikor si je želel.

Nesreča je tudi bila, da sta pred izbruhom zarote nagloma umrla palatin grof Franc Wesseleny, ki je bil zastrupljen in grof Nikolaj Zrinjski, katerega je raztrgal obstreljeni merjasec.

Prvotni namen, da se podajo Ogrri in Hrvatje pod pokroviteljstvo francoskega kralja, se je moral opustiti. Ako bi kralj to ponudbo sprejel, vzbudil bi ustajo in s kraljevo pomočjo bi začeli osvobodilno vojno.

Na mesto Nikolaja Zrinjskega je stopil Peter Zrinjski, katerega se je, ko je videl, da je osamljen, polotila obupna misel, da bi dvignil Hrvatsko v samostojno kraljestvo, v Sloveniji pa bi se vpstavila prejšnja celjska grofija v obliki vojvodine.

A ni bilo usojeno, da bi zarotniki tudi izvedli svoj načrt. Bili so med seboj drug na drugega ljubosumni ter samoljubni; namesto da bi delali, so odlašali, veliko govorili.

Tako ni čuda, da se je o tej zaroti zvedelo na dunajskem dvoru. Avstroogrski nadškof Szepesenyi je pripovedoval, da so se zvezali Nadasdy, Zrinjski in drugi ter skovali načrt, da vjamajo cesarja, ga umore ter izzovejo velik upor

Ste naročili na Izd. „NEDELJA“?

Izdaja vsak teden? pri naših vratarjih in vseh drugih prodajalnih mestih, razen tega pa tudi lepo povzeli »Otroci našo ljubo Gospo« in mišne zgodbe za otroce. Stanje mesечно je 2.- Din (leto 24.- Din) Še danes in narode kodoljo po dopisnici na našo? UPRVA NEDELJE, MRIBOR, SLOVENSKO ILE 20.